

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

Projekts Nr. 2008/0003/1DP/1.2.1.2.1/08/IPIA/VIAA/002 "Atbalsts valsts valodas apguvei un bilingvālajai izglītībai" tiek realizēts ar Eiropas Sociālā fonda atbalstu

Metodiskais pielikums Nr.2

Ieteikumi mācību priekšmeta "Latviešu valoda un literatūra mazākumtautību izglītības programmās"

standarta 1.-9.klasei otrā posma (7.-9.klase) grozījumiem

Paredzamo rezultātu līmeņi atbilstīgi Blūma taksonomijai (valodas un komunikatīvā kompetence)

16. Komunikatīvā kompetence	Atpazīst, saprot, reproducē, zina un lieto standarta/mācību situācijās	Zina, lieto ar izpratni, izvēlas lietot pēc vajadzības, salīdzina, atšķir	Analizē, izvēlas, lieto ar attieksmi un izvērtējumu, veido pats, sintezē
16.1. Piedalās dažāda veida dialogos.	Veido dialogu pēc parauga, izmantojot dotās atbalsta frāzes. Lieto tikai elementāru vārdu vai vienkāršu frāžu krājumu, runājot par sevi un atsevišķās, konkrētās situācijās.	Piedalās dialogos apgūtās situācijās. Uzsāk, uztur un pabeidz sarunu. Apgūti dialogu modeļi. Pietiekams vārdu krājums, lai piedalītos sarunā un izteiktu savu viedokli.	Aktīvi iesaistās dialogā atbilstīgi saziņas situācijai, prot veidot saistītu un strukturētu runu, uzsāk, virza un noslēdz sarunu.

<p>16.2. Veido un koriģē savu runas uzvedību atbilstīgi saziņas situācijai.</p>	<p>Atbild uz jautājumiem un reaģē uz vienkāršiem izteikumiem. Rāda, ka seko runātājam. Dažkārt var patstāvīgi uzturēt sarunu. Koriģē uzvedību, ja kāds norāda uz kļūdām.</p>	<p>Uzsāk sarunu, vajadzīgajā brīdī prot iesaistīties tajā, kā arī pabeigt sarunu. Koriģē runas uzvedību atbilstīgi apkārtējo reakcijai. Prot izteikties vienmērīgā tempā, lai gan var būt vilcināšanās, meklējot izteiksmes līdzekļus. Iespējamās pauzes.</p>	<p>Iesaistās sarunā, atsaucoties uz citu runātāju iepriekš teikto. Pamana pats savas kļūdas un koriģē tās. Prot izvairīties no izteiksmes grūtībām. Izmanto dažādas saziņas stratēģijas.</p>
<p>16.3. Saziņā ievēro apgūtās verbālās un neverbālās etiķetes normas.</p>	<p>Ievēro elementāras verbālās un neverbālās etiķetes normas.</p>	<p>Ievēro vispārpieņemtās verbālās un neverbālās etiķetes normas.</p>	<p>Apzināti un ar attieksmi ievēro un brīvi lieto verbālās un neverbālās etiķetes normas. Prot spontāni un bez grūtībām reaģēt uz replikām.</p>
<p>16.4. Saprot saziņas partneru komunikatīvo nolūku.</p>	<p>Prot vienkāršā veidā sazināties, taču komunikācija reizēm nav iespējama bez teksta atkārtošanas, pārfrāzēšanas un labošanas. Uztver atklāti paustu attieksmi.</p>	<p>Nav kļūdu, kas rada pārpratumus. Prot iesākt, uzturēt un pabeigt vienkāršu sarunu divatā par zināmām vai interesējošām tēmām. Saprot sarunas partnera mērķi.</p>	<p>Saziņā uztver un lieto arī neverbālus un intonatīvus līdzekļus. Uztver zemtekstu, sarkasmu, ironiju, vārdu spēles. Saprot humoru. Prot lietot dažādus izteiksmes līdzekļus, kas ļauj izteikt domu skaidri un atbilstīgā stilā par dažādiem tematiem, neierobežojot sakāmā saturu.</p>

16.5. Izmanto dažādus klausīšanās veidus atbilstīgi komunikatīvajam mērķim.	Klausās un uztver tekstu kopumā (pamatā vienkāršus tekstus), vairākkārtīgi klausoties.	Klausās dažādus tekstus un uztver tos kopumā un detalizēti. Ja uzdevuma nosacījumi palīdz, spēj patstāvīgi izvēlēties atbilstīgo klausīšanās veidu.	Klausās un saprot dažādas grūtības tekstus kopumā, detalizēti un kritiski, prot patstāvīgi izvēlēties nepieciešamo klausīšanās veidu.
16.6. Kritiski vērtē dzirdētu informāciju.	Klausās vienkāršus tekstus, vērtē - patīk vai nepatīk, saprot vai nesaprot. Neprot atrast palīdzību.	Reizēm nepieciešama palīdzība, lai kritiski vērtētu tekstu. Prot atrast palīdzību.	Klausās un saprot dažādus tekstus, izvērtē informāciju, var paust savu attieksmi un atlasīt nepieciešamo informāciju.
16.7. Klausās saziņas partnerus, ievērojot klausītāja kultūru.	Grūti noturēt uzmanību. Klausās pasīvi.	Aktīvi un mērķtiecīgi klausās, reizēm novērš uzmanību, neievēro klausītāja kultūru.	Aktīvi un mērķtiecīgi, ar interesi un attieksmi klausās, ievērojot klausītāja kultūru.
16.8. Izsaka un argumentē savu viedokli.	Īsi prot paskaidrot un pamatot savu izvēli, plānus un darbību.	Izsaka viedokli, argumentē ar savu pieredzi. Prot pamatot savu viedokli par kādu jautājumu, izklāstot gan pozitīvos, gan negatīvos aspektus.	Prot sistēmiski izklāstīt argumentus, izvēršot un pamatojot savu viedokli ar pieredzi, papildu pierādījumiem un atbilstīgiem piemēriem.

<p>16.9. Veido mutvārdu tekstu atbilstīgi saziņas situācijai.</p>	<p>Veido vienkāršu runu par zināmu jautājumu. Prot atbildēt uz vienkāršiem jautājumiem tajos gadījumos, ja ir iespējams lūgt tos atkārtot vai ja kāds palīdz formulēt atbildi.</p>	<p>Veido skaidru, loģisku runu, akcentējot nozīmīgākos jautājumus un svarīgākās detaļas.</p>	<p>Prot skaidri izklāstīt dažādas tēmas, strukturējot runu, izvēršot un pamatojot savu viedokli ar dažādiem papildinājumiem, argumentiem un atbilstīgi piemēriem.</p>
<p>16.10. Uzstājas ar savu vai grupas radītu tekstu, ievērojot runātāja kultūru.</p>	<p>Prot sniegt īsu, iepriekš sagatavotu, vienkāršu runu par zināmu jautājumu. Runas sagatavošanai nepieciešama palīdzība, uzstājoties vajadzīgs palīgmateriāls.</p>	<p>Prot sniegt iepriekš sagatavotu informējošu runu par zināmiem, ar savu darbību saistītiem tematiem, samērā precīzi izskaidrojot galvenos jautājumus un pietiekami skaidri izklāstot domu.</p>	<p>Prot pārliecinoši un skaidri izklāstīt klausītājiem tēmu, strukturējot runu. Brīvi atbild uz jautājumiem, prot informēt un pārliecināt.</p>
<p>16.11. Raksturo latviešu autoru daiļdarbu tematu, ideju, sižetu, tēlus.</p>	<p>Saprot daiļdarba tēmu un sižetu, taču nevar to izklāstīt, veidojot saistītu tekstu. Prot grupēt tēlus, taču ir grūtības tos raksturot.</p>	<p>Prot noteikt daiļdarba tēmu un ideju, pamatojot savu viedokli. Prot raksturot daiļdarba tēlus, pamatojot savu viedokli.</p>	<p>Raksturo daiļdarba tēmu, ideju un prot saistīt to ar reālo dzīvi. Prot raksturot tēlus, izmantojot arī netiešo raksturojumu tekstā. Sniedz savu daiļdarba vērtējumu.</p>
<p>16.12. Lasa ar izpratni dažāda apjoma, tematikas, valodas stilu un runas žanru tekstus.</p>	<p>Saprot vienkāršus tekstus par zināmiem, konkrētiem jautājumiem ar ikdienā biežāk lietotajiem vārdiem, no kuriem daļa ir internacionālismi.</p>	<p>Prot lasīt patstāvīgi, lasīšanas veidu un tempu piemērojot konkrētam tekstam vai lasīšanas mērķim, ja nepieciešams lietojot atbilstīgus uzziņas avotus.</p>	<p>Detalizēti saprot garus un diezgan sarežģītus tekstus, var uztvert stilistiskas atšķirības, tieši vai netieši izteikto nozīmi.</p>

<p>16.13. Izmanto dažādus lasīšanas veidus atbilstīgi komunikatīvajam nolūkam.</p>	<p>Prot atrast nepieciešamo informāciju pēc atslēgas vārdiem, prot atrast informāciju ikdienā nepieciešamos materiālos, piemēram, vēstulēs, brošūrās un vienkāršos tekstos. Izmanto tikai dažus lasīšanas veidus, ja tiek sniegti norādījumi, kā lasīt.</p>	<p>Prot atrast un saprast specifisku, paredzamu informāciju dažādos tekstos. Ar papildu atbalstu prot izmantot vajadzīgo lasīšanas veidu.</p>	<p>Prot caurskatīt garus tekstus, ātri atrodot vajadzīgo informāciju, var ātri noteikt saturu, izlemt, vai lasīt rūpīgāk. Izmanto uzdevumam un situācijai vajadzīgo lasīšanas veidu.</p>
<p>16.14. Kritiski vērtē lasīta teksta informāciju, izmanto to savā runā.</p>	<p>Prot atrast specifisku informāciju vienkāršos rakstveida materiālos un prot par tiem īsi un vienkārši pastāstīt.</p>	<p>Saprot galvenos secinājumus loģiski pamatotos tekstos, prot izsekot argumentācijai kāda jautājuma traktējumā, lai gan ne vienmēr detalizēti.</p>	<p>Saprot un izvērtē dažāda satura tekstus, uztver nianšes, attieksmes, kā arī tieši vai netieši izteiktus viedokļus. Prot izklāstīt iegūto informāciju.</p>
<p>16.15. Raksta tekstu atbilstīgi saziņas situācijai, ievērojot rakstītāja kultūru.</p>	<p>Prot uzrakstīt vienkāršas frāzes un teikumus, saistot tos ar vienkāršiem saikļiem.</p>	<p>Prot uzrakstīt skaidru, detalizētu tekstu atbilstīgi saziņas situācijai.</p>	<p>Prot skaidri un loģiski uzrakstīt tekstu, akcentējot svarīgākos jautājumus, izvēršot un pamatojot savu viedokli atbilstīgi saziņas situācijai un nolūkam.</p>

<p>16.16. Rakstiski atstāsta lasītu vai dzirdētu tekstu.</p>	<p>Spēj uzrakstīt īsu, neprecīzu teksta pārstāstu.</p>	<p>Prot atstāstīt lasītu vai dzirdētu tekstu, argumentējot vai apstrīdot kādu viedokli, izskaidrojot dažādu risinājumu pozitīvos un negatīvos aspektus.</p>	<p>Prot atstāstīt skaidru, saprotamu, sarežģīta satura tekstu, ievērojot visas teksta pazīmes. Prot diezgan plaši izvērst un pamatot savu viedokli ar nepieciešamajiem papildinājumiem, argumentiem un atbilstīgiem piemēriem.</p>
<p>16.17. Raksta radošus darbus par lasītajiem literārajiem darbiem un brīvi izvēlētu tematu.</p>	<p>Prot rakstīt par lasīto literāro darbu, izmantojot vienkāršus teikumus un frāzes.</p>	<p>Prot rakstīt par lasīto literāro darbu, izklāstot savas domas un attieksmi.</p>	<p>Prot skaidri, saprotami un saistoši uzrakstīt par lasīto literāro darbu, izteikt emocijas, izjūtas, kā arī uzrakstīt tēlainu tekstu sev raksturīgā stilā.</p>

17. Valodas kompetence	Atpazīst, saprot, reproducē, zina un lieto standarta/mācību situācijās	Zina, lieto ar izpratni, izvēlas lietot pēc vajadzības, salīdzina, atšķir	Analizē, izvēlas, lieto ar attieksmi un izvērtējumu, veido pats, sintezē
17.1. Ievēro ortoepijas normas.	Pamatā pareizi izrunā latviešu valodas skaņas, skaņu savienojumus un vārdus, reizēm kļūdās platā un šaurā e,ē un skaņu o, ķ, šķ izrunā, atsevišķu vārdu izrunā. Diferencē īsos un garos patskaņus. Atsevišķos gadījumos kļūdās. Runā lieto atbilstīgu teikumu intonāciju, dažreiz kļūdās.	Izrunā pareizi latviešu valodas skaņas, skaņu savienojumus un vārdus. Reizēm kļūdās platā un šaurā e,ē un skaņu o, ķ, šķ izrunā. Pamatā runā lieto atbilstīgu teikumu intonāciju.	Izrunā pareizi latviešu valodas skaņas, skaņu savienojumus un vārdus. Runā lieto atbilstīgu teikumu intonāciju.
17.2. Ievēro ortogrāfijas normas.	Pamatā ievēro ortogrāfijas normas, pieļauj kļūdas, kas saistītas ar vēsturiskajām skaņu pārmaiņām, atsevišķiem izņēmumiem, pieļauj kļūdas vārdu kopā un šķirti rakstībā, dažreiz kļūdās garo un īso patskaņu rakstībā, dažreiz kļūdās vārdos ar pozicionālo līdzskaņu miju.	Pamatā ievēro ortogrāfijas normas, pieļauj kļūdas, kas saistītas ar vēsturiskajām skaņu pārmaiņām, atsevišķiem izņēmumiem, pieļauj kļūdas vārdu kopā un šķirti rakstībā.	Ievēro ortogrāfijas normas, pieļauj kļūdas, kas saistītas ar vēsturiskajām skaņu pārmaiņām un atsevišķiem izņēmumiem.

<p>17.3. Izmanto savā runā dažādu slāņu leksiku, sinonīmus, antonīmus, frazeoloģismus.</p>	<p>Zina un atpazīst tekstā vārdu nozīmi, izmanto savā runā pēc parauga biežāk lietotos sinonīmus, antonīmus, frazeoloģismu atbilstīgi uzdevuma nosacījumiem.</p>	<p>Izmanto savā runā dažādu slāņu leksiku, sinonīmus, antonīmus, frazeoloģismus atbilstīgi dotajam un prasītajam kontekstam. Prot izmantot sinonīmu vārdnīcas.</p>	<p>Precīzai un niansētai domas izteikšanai izmanto savā runā dažādu slāņu leksiku, sinonīmus, antonīmus, frazeoloģismus atbilstīgi kontekstam un saziņas situācijai.</p>
<p>17.4. Saprot apgūto mākslinieciskās izteiksmes līdzekļu lomu tekstā un izmanto tos radošajā darbībā.</p>	<p>Saskata tekstā mākslinieciskās izteiksmes līdzekļus.</p>	<p>Papildina tekstu ar mākslinieciskās izteiksmes līdzekļiem.</p>	<p>Veido tekstu, izmantojot mākslinieciskās izteiksmes līdzekļus.</p>
<p>17.6. Izmanto dažādas sintaktiskās konstrukcijas atbilstīgi gramatikas normām.</p>	<p>Izmanto vienkāršākās sintaktiskās konstrukcijas (uzruna, palīgteikumi, ko ievada ja, ka, lai, jo, tāpēc ka).</p>	<p>Veido tekstu, izmantojot apgūtās vienkāršās sintaktiskās konstrukcijas.</p>	<p>Veido tekstu, izmantojot dažādas apgūtās sintaktiskās konstrukcijas.</p>

<p>17.7. Ievēro interpunkcijas normas.</p>	<p>Ievēro interpunkcijas normas vienkāršākajās sintaktiskajās konstrukcijās (uzruna, palīgteikumi, ko ievada <i>ja, ka, lai, jo, tāpēc ka</i>).</p>	<p>Dažreiz kļūdās interpunkcijas normu ievērošanā standarta konstrukcijās.</p>	<p>Ievēro interpunkcijas normas standarta konstrukcijās.</p>
<p>17.8. Veido plānveidīgu tekstu atbilstīgi tā pazīmēm, tipam, valodas funkcionālā stila un runas žanra prasībām.</p>	<p>Veido tekstu pēc dotā parauga. Teksts pamatā atbilst teksta pazīmēm, funkcionālajam stilam un runas žanram.</p>	<p>Veido tekstu, kurš pamatā atbilst teksta pazīmēm, funkcionālajam stilam un runas žanram, izmanto doto plānu.</p>	<p>Veido tekstu, kurš atbilst teksta pazīmēm, funkcionālajam stilam un runas žanram.</p>